

Statenbrief

Informatie

Datum

3 maart 2026

Zaaknummer

2025-002555

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 6

Onderwerp

Versnellingsaanpak Stikstof: Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Beleidsprogramma

- Biodiversiteit
- Agrifood
- Wonen
- Economie
- Bereikbaarheid

Ambitie

- Alle

Portefeuillehouder

Ans Mol-van de Camp

1 Kern van deze Statenbrief

We informeren u over de uitwerking van het beleid voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) rond stikstof. Daarnaast geven we een toelichting op aanpassingen in de 'Beleidsregels salderen in Gelderland'. Dit beleid gaat gelden voor heel Gelderland.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

We bouwen de Versnellingsaanpak Stikstof stap voor stap op. In de eerste helft van 2026 ontvangt u Statenbrieven over alle pijlers van deze aanpak. De nog resterende brieven gaan over de Aanpak Veluwe, over Bronmaatregelen, en over Informatievoorziening & monitoring. In de tweede helft van 2026 voegen we alle pijlers samen in een ontwerpprogramma rond stikstof. Dat programma leggen we dan ter consultatie voor aan Provinciale Staten.

De Versnellingsaanpak Stikstof (VAS) is de overkoepelende titel voor alle inspanningen vanuit de provincie gericht op stikstofreductie en natuurherstel om de vergunningverlening van het slot te krijgen. Bestuurlijk is de keuze gemaakt om het stikstofvraagstuk gefaseerd, dus stap voor stap, aan te pakken. De stappen vullen elkaar aan en zijn allemaal nodig; geen van de stappen op zichzelf biedt de garantie dat de natuur zich herstelt en dat de vergunningverlening van het slot kan.

Datum

3 maart 2026

Zaaknummer

2025-002555

Blad

2 van 6

We zorgen dat de basis rond stikstof op orde is met het strokenbeleid, met het beleid voor Vergunningverlening Toezicht en Handhaving en voor Informatie & monitoring. We werken ook aan natuurherstel en instrumenten voor stikstofreductie (Natuur en Bronmaatregelen). En we werken via de Aanpak Veluwe aan het uitvoeren van maatregelen in de praktijk, samen met partners. In de volgende figuur staan de doelen en de onderdelen van de Versnellingsaanpak Stikstof in één overzicht:

Dit is de derde brief in een reeks van zes over de uitwerking van de Versnellingsaanpak Stikstof, deze brief gaat over het beleid voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving rond stikstof.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Dit was het tijdsverloop tot nu toe:

- Introductie Versnellingsaanpak Stikstof: 10 december 2024 (PS2024-1027; 1029 en 1030).
- Eerste brief, over de pijler strokenbeleid: 21 januari 2026 (PS2026-37).
- Tweede brief, over de pijler natuurherstel: 28 januari 2026 (PS2026-72).

De Raad van State deed eind 2024 uitspraken waardoor veel vergunningverlening niet meer mogelijk is. In de provincie Gelderland is er wel weer *iets* mogelijk qua vergunningverlening, op basis van de Beleidsregels salderen in Gelderland, waarover u bent geïnformeerd via de Statenbrief van 3 juli 2025 (PS2025-651). Onze aanpak hiervoor wordt nu landelijk overgenomen. De Beleidsregels Salderen zijn recent door ons aangepast, een toelichting daarop vindt u in bijlage 2; hiermee zien we toezegging 25T99 als afgedaan. Ook toezegging 25T49, over het kijken naar manieren om woningbouw mogelijk te maken, beschouwen we met deze Statenbrief als afgedaan.

Datum
3 maart 2026

Zaaknummer
2025-002555

Blad
3 van 6

4 Samenvatting

Wij willen Gelderland van het stikstofsloot halen. Daarom werken we aan de Versnellingsaanpak Stikstof, die uit zes pijlers bestaat. Een van deze pijlers gaat over Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Met deze Statenbrief informeren we Provinciale Staten over de uitwerking van het beleid voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

De pijler ‘Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving’ draagt bij aan onze doelen door 1) beleidsontwikkeling rond vergunningverlening, toezicht en handhaving, 2) door het versneld wegnemen van knelpunten en 3) door bij te dragen aan juridisch houdbare en uitvoerbare vergunningverlening. Onder deze drie hoofdlijnen gaan we onder meer aan de slag met het – waar mogelijk – helpen van PAS-melders, met intrekkingenbeleid, betere probleemoplossing door handreikingen (met snellere vergunningverlening als gevolg), een verkenning rond een generieke oplossing voor woningbouw, ontwikkeling van een strategie voor toezicht en handhaving, versnelde vergunningverlening rond netcongestie en tot slot: een daadkrachtiger omgang met nieuwe ontwikkelingen vanwege rechterlijke uitspraken en nationaal beleid die het vergunningenbeleid beïnvloeden.

5 Informatie

Momenteel is in Gelderland de verlening van natuurvergunningen aan zeer strenge voorwaarden gebonden. Daardoor kan er heel veel niet. Dat beperkt de economie en de leefbaarheid in onze provincie; dit raakt de woningbouw, wegeaanleg en bedrijven. We werken aan helderheid en perspectief. En we gaan zorgen voor minder stikstofuitstoot, om zo bij te dragen aan natuurherstel en aan het weer mogelijk maken van vergunningverlening.

Met de pijler ‘Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving’ dragen we op drie manieren bij aan de doelen van de Versnellingsaanpak Stikstof. Naast 1) het ontwikkelen van beleid rond vergunningverlening, toezicht en handhaving gaat het om 2) het versneld wegnemen van knelpunten en om 3) het bijdragen aan juridisch houdbare en uitvoerbare vergunningverlening. We geven u in deze paragraaf een korte beschrijving en in bijlage 1 werken we dit verder uit. Dit beleid gaat gelden voor heel de provincie Gelderland, en dus ook voor de Veluwe en voor Winterswijk.

Ad 1: beleidsontwikkeling rond vergunningverlening

Wat betreft het ontwikkelen van beleid werken we onder andere aan actuele en werkbare regels rond salderen, aan beleid rond de Gelderse stikstofbank en aan beleid rond het intrekken van vergunningen bij bedrijven die al gestopt zijn of nooit zijn gestart.

Datum

3 maart 2026

Zaaknummer

2025-002555

Blad

4 van 6

De komende jaren gaan we aan de slag met wat ‘latente ruimte’ wordt genoemd bij vergunningen, daar gaan we stap voor stap beleid voor ontwikkelen. We willen op termijn overblijvende stikstofruimte van niet in gebruik zijnde vergunningen intrekken, om te voorkomen dat er in de praktijk méér stikstofuitstoot gaat ontstaan. Er zullen meerdere jaren nodig zijn om tot goed beleid en goede uitvoering rond latente ruimte te komen. De eerste stap is dat we in 2026 kijken naar bedrijven en projecten die al enige tijd gestopt zijn of nooit zijn gestart. Zo voorkomen we dat stikstofruimte die in de praktijk niet gebruikt wordt, in de toekomst toch weer wordt gebruikt of verkocht. We denken aan latente ruimte die al minstens drie jaar niet (meer) in gebruik is.

We ontwikkelen ook beleid rond PAS-melders. Voor bedrijven die nu vergund kunnen worden, is een versnelde procedure ingericht. Er zijn mogelijkheden voor PAS-melders om via extern salderen rechten aan te kopen, met onze nieuwe beleidsregels kunnen we PAS-melders die dit doen vergunnen. Voor PAS-melders waarbij extern salderen geen mogelijkheid is, wordt gewerkt aan een strategie voor de langere termijn. Hiervoor gaan we ook mitigatie als mogelijkheid onderzoeken, bijvoorbeeld met inzet van de Gelderse stikstofbank. Dit ook mede ter voorkoming van handhaving bij PAS-melders. Nationale ontwikkelingen rond PAS-melders houden we uiteraard in de gaten. Meer hierover is te vinden in bijlage 1.

We hebben beleidsregels vastgesteld waardoor innovaties weer mogelijk zijn, onder andere in de agrarische sector. En in 2027 werken we onder meer aan het vergunningstechnisch beter mogelijk maken van doelsturing, aan de hand van duidelijke richtlijnen over hoe innovaties toegepast kunnen worden. Hierdoor kunnen ondernemers onderbouwde keuzes maken rond innovaties.

Een ander onderdeel waaraan gewerkt wordt, is een uitvoerbare strategie voor toezicht en handhaving rond stikstof. U las daarover al in hoofdstuk 8 van het beleid voor het stikstofreductiegebied (PS 2026-37). Toezicht en handhaving dragen bij aan de juridische houdbaarheid van ons beleid, aan een eerlijk speelveld voor ondernemers en aan natuurherstel.

We blijven op verschillende vlakken zoeken naar mogelijkheden voor houdbare vergunningverlening. Zoals benoemd in het strokenbeleid (PS2026-37, zie bijlage 1, pagina 44) gaan we verkennen of er generieke oplossingen te vinden zijn rond stikstof en woningbouw. De aanpak om de vraag en oplossing voor één opgave te bundelen, dat is een aanpak die ook interessant kan zijn voor andere opgaven die stikstofruimte nodig hebben.

Ad 2: Versneld wegnemen van knelpunten

We zorgen voor versnelling van de vergunningverlening. We zorgen daarbij onder andere voor versnelling van de vergunningverlening aan netbeheerders vanwege netcongestie. Een ander voorbeeld is dat we systematischer aan de slag gaan met het identificeren en bespreken van knelpunten, vaak vanuit casuïstiek. Na het identificeren van de knelpunten, werken we oplossingsrichtingen systematischer uit. En waar nodig ontwikkelen we beleid en werkwijzen (handreikingen onder meer). Hierdoor kunnen vergunningverleners sneller en uniformer vergunningen verlenen.

Datum

3 maart 2026

Zaaknummer

2025-002555

Blad

5 van 6

We willen ook efficiënter omgaan met onze werkvoorraad qua vergunningverlening. We geven bij het afhandelen van vergunningen voorrang aan die aanvragen die leiden tot substantiële stikstofreductie en ook juridische kansrijk zijn, en aanvragen die redelijkerwijs niet langer kunnen wachten.

Ad 3: Bijdragen aan juridisch houdbare en uitvoerbare vergunningverlening

We merken de afgelopen jaren dat we regelmatig overvallen worden door juridische uitspraken en door nieuw nationaal beleid, wat voor vertraging zorgt in de vergunningverlening. Omdat we meer van dit type ontwikkelingen verwachten in de komende jaren, zetten we een draaiboek klaar waarmee een team van experts direct aan de slag kan als dit weer gebeurt. Deze experts zorgen ervoor dat we qua vergunningverlening snel met de nieuwe werkelijkheid kunnen omgaan, dat omvat onder meer het maken van handreikingen voor onze vergunningverleners. We werken daarbij samen met andere provincies, als dit het proces kan versnellen. Eerder waren er lange periodes van juridische onzekerheid, waarin geen vergunningverlening kon plaatsvinden. Die periodes willen we in de toekomst verkorten.

Vanuit deze pijler van de Versnellingsaanpak Stikstof adviseren we ook rond complexe rechtszaken rond stikstof. We brengen dan in wat ons beleid is, hoe dat bijdraagt aan minder stikstofuitstoot en natuurherstel. En we adviseren over allerlei technische en juridische kwesties rond stikstof.

6 Duurzaamheid

De vergunningverlening, het toezicht en de handhaving zijn gericht op de afweging tussen maatschappelijke activiteiten mogelijk maken en de instandhouding van de natuur. Daarbij werken we ook aan het voorkomen van extra uitstoot, onder meer door het intrekkingenbeleid. Dit draagt allemaal bij aan duurzaamheid.

7 Planning en control

In de M&M voor dit jaar is al rekening gehouden met extra inzet voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. We zetten de eerste stappen: we gaan extra mensen aannemen, zowel voor het verlenen van vergunningen als voor beleidsontwikkeling. Dat de ambtelijke capaciteit op orde komt, is ook belangrijk omdat de invoering van het stikstofreductiegebied naar verwachting een stroom aan nieuwe vergunningaanvragen zal veroorzaken.

8 Participatie en communicatie

We zijn continu in gesprek met gemeenten over de vergunningverlening. Daarnaast overleggen we uiteraard met andere provincies en de rijksoverheid rond ons beleid. Waar het gaat om specifieke vergunningen is er altijd de mogelijkheid om bezwaar of beroep in te dienen.

Er vindt geen formele participatie plaats over de inhoud van deze pijler van de Versnellingsaanpak Stikstof. Bij specifieke onderdelen van de beleidsontwikkeling zullen wel participatietrajecten worden ingezet zullen als dat nodig is, bijvoorbeeld bij een aanpassing van de verordening.

9 Vervolg

We bouwen de Versnellingsaanpak Stikstof stap voor stap op. In de eerste helft van 2026 ontvangt u Statenbrieven over alle pijlers van deze aanpak. De nog resterende brieven gaan over de Aanpak Veluwe, over Bronmaatregelen en over Informatievoorziening & monitoring (deze drie brieven sturen we rond april en mei 2026). In de tweede helft van 2026 voegen we alle pijlers samen in een ontwerpprogramma rond stikstof. Dat programma leggen we dan ter consultatie voor aan Provinciale Staten.

Waar passend zullen we uw Staten ook informeren over actuele ontwikkelingen en de verdere beleidsuitwerking van de pijler Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, onder andere over het intrekkingenbeleid en de aanpak voor PAS-melders.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Daniël Wigboldus

- Commissaris van de Koning

Johan Osinga

- Secretaris

Bijlage(n)

- 1 Uitwerking beleid Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
- 2 Toelichting op de aanpassing van de 'Beleidsregels salderen in Gelderland'